

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«ЦИВІЛІЗАЦІЙНІ ПРОЦЕСИ В УКРАЇНСЬКОМУ СУСПІЛЬСТВІ»

Ступінь освіти	Бакалавр
Спеціальність	263 Цивільна безпека
Освітня програма	Цивільна безпека
Тривалість викладання	1-й семестр , 1 чверть
Заняття:	осінній семестр
Лекції	3 години на тиждень
Семінарські заняття	2 година на тиждень
Мова викладання	українська
Кафедра, що викладає	Історії та політичної теорії

Кафедра що викладає кафедра історії та політичної теорії

Передумови для вивчення перша дисципліна

Сторінка курсу в СДО НТУ «ДП»: <https://do.nmu.org.ua/course/view.php?id=3983>

Консультації: за окремим розкладом, погодженим зі здобувачами вищої світи

Онлайн-консультації: електронна пошта

	Сторова Олена Віталіївна (лекції, практичні заняття)
	Посада: доцент кафедри історії та політичної теорії
	Вчене звання: доцент
	Вчений ступінь: кандидат історичних наук
	Персональна сторінка: https://do.nmu.org.ua/my/courses.php
	E-mail: yehorova.o.v @nmu.one
	Кабінет: 1/63

1. Анотація курсу

Курс орієнтований на ознайомлення студентів освітньої програми «Цивільна безпека» з соціальними, економічними та політичними процесами, що протікали в українському суспільстві в історичній ретроспективі.

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета курсу: формування громадянської позиції фахівця як члена суспільства, який усвідомлює його головні цінності та досягнення, докладає зусиль до їх примноження і сталого розвитку.

Завдання курсу: ознайомити студентів з основними етапами розвитку українського суспільства; стимулювати у студентів формування самостійного

мислення і оцінки історичного досвіду та сучасного розвитку українського суспільства.

3. Результати навчання:

- здобути навиків порівняльного аналізу історичного досвіду української спільноти та змін, що відбувалися у суспільстві та його структурі
- усвідомити базові цінності і досягнення сучасного суспільства для практичної реалізації у професійній діяльності
- знати взаємозв'язки між розвитком суспільства та науково-технологічним розвитком
- розуміти цінності громадянського суспільства, його сталого розвитку, здатності реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства;
- засвоїти моральні та культурні цінності і досягнення українського суспільства на основі розуміння історії та закономірностей його розвитку.
- розуміти суспільство як цілісну систему, вміти виявляти базові тенденції його розвитку та реалізовувати отримані знання і вміння

Дисциплінарні результати навчання сформовано на основі ПРН освітньо-професійній програмі «Цивільна безпека» першого (освітньо-професійного) рівня вищої освіти (РН1, РН3).

4. Структура курсу

ЛЕКЦІЇ

Вступ. Поняття цивілізації та суспільних процесів.

Становлення сучасного суспільства.

Етапи становлення сучасного суспільства: традиційне, доіндустріальне, інформаційне.

3. Соціальна структура українського суспільства
4. Соціально-економічний розвиток українського суспільства
5. Політичні процеси в українському суспільстві
6. Формування громадянського суспільства та забезпечення прав і свобод людини та громадянина
7. Етнокультурні тенденції в сучасній Україні

СЕМІНАРСЬКІ ЗАНЯТТЯ

1. Вплив глобалізаційних процесів на розвиток сучасної людини
2. Соціальні та громадянські компетенції людини і громадянина
3. Уміння вчитися впродовж життя
4. Особливості суспільно-політичної ситуації в сучасній Україні

5. Технічне обладнання та/або програмне забезпечення

Технічні засоби навчання: Персональний комп'ютер або ноутбук, Мультимедійна система для демонстрації презентацій; Екран для перегляду аудіо і відеоматеріалу Програмне забезпечення: ОС Windows, MS Office, Mathcad, Дистанційна платформа Moodle, MS Teams. Гаджети з можливістю підключення до Інтернету; активований акаунт університетської пошти (student.i.p.@nmu.one); перевірений доступ до платформи Moodle; програм Microsoft Office 365 (Teams, Word, Excel, Power Point).

6. Система оцінювання та вимоги

6.1. Навчальні досягнення здобувачів вищої освіти за результатами вивчення курсу оцінюватимуться за шкалою, що наведена нижче:

Рейтингова шкала	Інституційна шкала
90 – 100	відмінно
75-89	добре
60-74	задовільно
0-59	незадовільно

6.2. Здобувач вищої освіти може отримати підсумкову оцінку з навчальної дисципліни на підставі поточного оцінювання знань за умови, якщо набрана кількість балів з поточного тестування та самостійної роботи складатиме не менше 60 балів.

Поточна успішність складається з успішності за два теоретичні модулі (кожен з них оцінюється максимально у 20 балів) та оцінок за виконання індивідуальних робіт (5 робіт сумарною оцінкою 60 балів).

Отримані бали за модульний контроль та індивідуальні завдання додаються і є підсумковою оцінкою за вивчення навчальної дисципліни. Максимально за поточною успішністю здобувач вищої освіти може набрати 100 балів.

Підсумкове оцінювання (якщо здобувач вищої освіти набрав менше 60 балів та/або прагне поліпшити оцінку)	Диференційований залік відбувається у формі письмового заліку, білети для підсумкового контролю включають 30 тестових теоретичних запитань, та дві задачі. Правильна відповідь на всі запитання тестової частини оцінюється у 60 балів. Правильна відповідь на задачі оцінюється у 40 балів. Максимальна кількість балів за екзамен: 100
Індивідуальні завдання	Включають розв'язування задач. Максимально оцінюються у 60 балів при своєчасному складанні, 30 балів при несвоечасному складанні
Модульний контроль	Охоплює матеріали лекційного курсу. Містить тести та відкриті запитання. Максимально оцінюються у 40 балів (2 модулі×20 балів).

6.3. Критерії оцінювання елементів поточного та підсумкового контролю:

Критерії оцінювання **індивідуального завдання** включають:

- правильність і повнота розв'язання задачі (50%),
- вміння використовувати засоби ЕОМ для розв'язання задач (10 %),
- захист індивідуальної роботи (включає відповідь на контрольні запитання) (40%),
- правильне оформлення звіту та своєчасне його подання (зниження оцінки).

7. Політика курсу

7.1. Політика щодо академічної доброчесності. Академічна доброчесність здобувачів вищої освіти є важливою умовою для опанування результатами навчання за дисципліною і отримання задовільної оцінки з поточного та підсумкового

контролів. Академічна доброчесність базується на засудженні практик списування (виконання письмових робіт із залученням зовнішніх джерел інформації, крім дозволених для використання), плагіату (відтворення опублікованих текстів інших авторів без зазначення авторства), фабрикації (вигадування даних чи фактів, що використовуються в освітньому процесі). Політика щодо академічної доброчесності регламентується "Положенням про систему запобігання та виявлення плагіату у Національному технічному університеті "Дніпровська політехніка" (<https://cutt.ly/1BesJEc>).

У разі порушення здобувачем вищої освіти академічної доброчесності (списування, плагіат, фабрикація), робота оцінюється незадовільно та має бути виконана повторно. При цьому викладач залишає за собою право змінити тему завдання.

7.2. Комунікаційна політика. Здобувачі вищої освіти повинні мати активовану університетську пошту.

Усі письмові запитання до викладачів стосовно курсу мають надсилатися на корпоративну е-пошту НТУ «ДП» або в особистих повідомленнях чатів Microsoft Teams.

7.3. Політика щодо перескладання. Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин оцінюються на нижчу оцінку.

Ліквідація академічної заборгованості з навчальної дисципліни відбувається відповідно до «Положення про оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти»

https://old.nmu.org.ua/ua/content/activity/us_documents/Regulations_on_evaluation_of_educational_results.pdf

Повторне складання підсумкового контролю з дисципліни, коли студент отримав оцінку «незадовільно» (нижче 60-ти балів), допускається не більше двох разів. Спроби студента виправити оцінку й не допустити академічної заборгованості обмежуються терміном в один місяць після закінчення екзаменаційної сесії.

7.4 Політика щодо оскарження оцінювання. Якщо здобувач вищої освіти не згоден з оцінюванням його знань він може опротестувати виставлену викладачем оцінку у встановленому порядку.

7.5. Відвідування занять. З 24.02.2022 реалізація освітньої діяльності відбувається в умовах правового режиму воєнного стану. Наявна низка небезпек: повітряні тривоги, ризики припинення енергозабезпечення, мобільного та Інтернет-зв'язку. Згідно з наказами по університету у 2025-2026 навчальному році освітня діяльність здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти всіх форм навчання здійснюється з використанням дистанційних технологій через синхронні та асинхронні комунікації.

Відвідування онлайн лекцій та практичних занять реалізується через приєднання до «команди» Microsoft Teams. Під час повітряної тривоги заняття перериваються і продовжуються лише за умов перебування учасників освітнього процесу у захищених приміщеннях. Викладачем (за технічної та безпекової можливості) здійснюється запис заняття для підтримки асинхронного формату навчання.

У випадках відсутності енергозабезпечення, мобільного та Інтернет-зв'язку викладачем забезпечується асинхронний формат навчання та комунікація зі здобувачами за допомогою каналів зв'язку, що функціонують.

Про причини неможливості взяти участь в онлайн заняттях, ускладненні доступу до матеріалів на дистанційних платформах НТУ «ДП» тощо здобувач вищої освіти

має повідомити викладача в особистих повідомленнях чатів Microsoft Teams, або листом на корпоративну е-пошту НТУ «ДП», або через старосту чи представника адміністрації Навчально-наукового інституту природокористування.

7.6. Участь в анкетуванні

Наприкінці вивчення курсу та перед початком сесії здобувача вищої освіти буде запропоновано анонімно заповнити електронні анкети (Microsoft Forms Office 365), які буде розіслано на ваші університетські поштові скриньки. Заповнення анкет є важливою складовою вашої навчальної активності, що дозволить оцінити дієвість застосованих методів викладання та врахувати ваші пропозиції стосовно покращення змісту навчальної дисципліни «Цивілізаційні процеси в українському суспільстві».

7.7. Визнання результатів неформальної освіти. Питання визнання результатів навчання, отриманих у неформальній та/або інформальній освіті, регулює «Положення про визнання в НТУ «Дніпровська політехніка» результатів навчання, набутих у неформальній та/або інформальній освіті» <http://surl.li/eoyod>.

8. Рекомендовані джерела інформації

1. Антропологічний код української культури і цивілізації (у двох кн.). О. О. Рафальський (керівн. авт. кол.), Я. С. Калакура, В. П. Коцур, М. Ф. Юрій. Київ : ІПіЕНД ім. І. Ф. Кураса НАН України, 2020. Кн. 1. 432 с.; Кн. 2. 536 с.

2. Грицак Я. Нарис історії України: формування модерної української нації XIX–XX ст. Київ : Yakaboo Publishing, 2019. 656 с.

3. Зміна цивілізаційної парадигми розвитку України: теоретико-методологічний аналіз. Київ : ІПіЕНД ім. І. Ф. Кураса НАН України, 2019. 552 с.

4. Етнополітичні чинники консолідації сучасного українського суспільства / ред. кол. О. Рафальський (голова), В. Войналович, М. Рябчук. Київ : ІПіЕНД ім. І. Ф. Кураса НАН України. 2020. 336 с.

5. Кризи політичного розвитку в Україні: причини, зміст і способи нівелювання: монографія / авт. кол.: Г. І. Зеленько (керівн., наук. ред.), Р. В. Балабан, С. Г. Брехаря, Л. Л. Кияниця, О. Ю. Кондратенко, Н. В. Кононенко, Т. М. Ляшенко. Київ : ІПіЕНД ім. І. Ф. Кураса НАН України, 2022. 352 с.

6. Національна стійкість України: стратегія відповіді на виклики та випередження гібридних загроз: національна доповідь / ред. кол. С. І. Пирожков, О. М. Майборода, Н. В. Хамітов, Є. І. Головаха, С. С. Дембіцький, В. А. Смолій, О. В. Скрипнюк, С. В. Стоєцький. Київ : НАН України, 2022. 552 с.

7. Огнев'юк В. О., Відейко М. Ю. Історичний досвід української цивілізації. *Світогляд*. 2022. № 4 (96). С. 1–19.

8. Пирожков С. І., Хамітов Н. В. Цивілізаційна суб'єктність України: від потенцій до нового світогляду і буття людини. Київ : Наукова думка, 2020. 255с.

9. Пирожков С. І., Хамітов Н. В. Чи є Україна цивілізаційним суб'єктом історії та сучасності? *Вісник НАН України*. 2020. № 7. С. 3–15.

10. Рафальський О. О., Самчук З. Ф. Цивілізаційні перехрестя сучасного суспільства. Київ : ІПіЕНД ім. І. Ф. Кураса НАН України, 2018. 688 с.

11. Цивілізаційна ідентичність українства: історія і сучасність / авт. кол.: О. Рафальський, Я. Калакура, О. Калакура, М. Юрій. Київ : ІПіЕНД ім. І. Ф. Кураса НАН України, 2022. 512 с.

12. Єгорова, О. В., & Рудік, О. М. (2025). Трансформація ролі Європейського Парламенту в політиці Європейського Союзу в історичній

ретроспективі. *Вісник НГУУ «КПІ». Політологія. Соціологія. Право*, 2(66), 86–92. [https://doi.org/10.20535/2308-5053.2025.2\(66\).337627](https://doi.org/10.20535/2308-5053.2025.2(66).337627)

13. Єгорова, О., & Бичковський, А. (2023). Ініціативи Ради Європи як пан'європейський політичний ресурс протидії російській агресії. *Вісник Львівського університету. Серія філософсько-політологічних студій*, (48), 234–245. <https://doi.org/10.30970/PPS.2023.48.29>

14. Єгорова, О. В. (2023). Political decisions for the implementation of international justice regarding Russian aggression (Політичні рішення для впровадження міжнародного правосуддя щодо російської агресії). *Політикус*, (3), 110–114. <https://doi.org/10.24195/2414-9616.2023-3.19>

15. Єгорова, О. В. (2021). Проблеми формування неурядового сектору в Україні в умовах європейської інтеграції. *Актуальні проблеми політики*, (67), 61–67. <https://doi.org/10.32837/app.v0i67.115>

Допоміжні

1. Бойко Олександр. Історія України. 9-те видання, доповнене. – 2023 р. – 560 с.

2. Горбулін В. Як перемогти Росію у війні майбутнього. – Брайт Букс, 2021 – 248 с.

3. Грицак Я. Подолати минуле: глобальна історія України. – К.: Портал, 2021. – 432 с.

4. ІСТОРІЯ УКРАЇНИ. НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНИЙ ПОСІБНИК / АВТОРИ Н.М. ЛЕВИЦЬКА, В.О. КОЛОСЮК, С. Б. БУРАВЧЕНКОВА ТА ІН. – КОНДОР, 2015. – 336 С.

5. Кочергін І.О. Україна між Сходом і Заходом: Навчальний посібник. – Д., 2015. – 112 с.

6. КУЛЬЧИЦЬКИЙ С. НОВІТНЯ ІСТОРІЯ УКРАЇНИ (1953-2023). – АРІЙ, 2023. – 576 С.

7. Палій О. Історія України / Олександр Палій. – 2-ге вид. – Київ: К.І.С., 2015. – 596 с.